

Omdat het kasteel met de jaren zowel zijn militaire als de bestuurlijke functie verloor, verviel ook het gebouw. Op het einde van de 17de eeuw sprak men van een ruïne. In 1719 werd het gebouw afgebroken. Daarover bestaat een document in ons archief.

Archeologisch onderzoek

Nadat de vondst van de fundering was gemeld aan het gemeentebestuur, werd het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap ingeschakeld voor verder onderzoek. Marijn Van Gils, erfgoedonderzoeker, probeerde in niet al te beste weersomstandigheden binnen het bouwterrein de contouren van de toren, een muur en een gewelf bloot te leggen.

Op basis van deze gegevens kon een vermoedelijk liggingsplan worden uitgetekend, waarbij op basis van historische vergelijking, gedacht wordt aan een vierhoekig kasteel, met een toren op elke hoek. Maar meer omgevingsonderzoek is nodig om dit bevestigd te zien.

Op basis van beperkt onderzoek werden de gevonden restanten gesitueerd in het begin van de 15de eeuw. Daarop wijzen het formaat van de baksteen, de aanwezige natuursteen en de vermoedelijke vierhoekige vorm van het kasteel.

Johanna van Bethune, 'Vrouw van Rumst'

De heerlijkheid Rumst behoorde eind 14de-begin 15de eeuw tot het huis 'Bethune'. Robert van Bethune (+ 1408) erfde het land van Rumst van zijn nicht Joanna van Coucy. Uit zijn derde huwelijk had hij een dochter Johanna (° ca. 1385), die haar vader opvolgde in de heerlijkheid Rumst. Zij trouwde tweemaal, een eerste keer met Robert, graaf van Bar, die sneuvelde in 1415 in de slag bij Azincourt. Ze hadden samen een dochter, ook Johanna geheten, geboren in 1413. Johanna van Bethune hertrouwde met Jan van Luxemburg. Moeder Johanna van Bethune wordt op basis van voorgaande aanwijzingen vermoed de opdrachtgeefster te zijn van het kasteel van Rumst. Ze bereikte een voor die tijd respectabele leeftijd en overleed in 1450. Haar dochter, voormelde Johanna van Bar (°1413, +1462) volgde haar op in Rumst. Ook zij trouwde een telg uit huis Luxemburg, waardoor Rumst na haar dood vererfde in dat geslacht. Zij was een tijdgenote van Jeanne d'Arc, de Maagd van Orléans, heldin van Frankrijk, maar omgekomen op de brandstapel in Rouen in 1731.

Kijkdag op 20 april 2019

Het gemeentebestuur organiseerde, in afwachting van een beslissing over het al dan niet behoud van de archeologische vondsten, een kijkdag. Marijn Van Gils gaf toelichting over het onderzoek dat hij gevoerd had, terwijl Harry van Hooydonk de historische context aangaf.

Tot verrassing van eenieder kwamen vele tientallen belangstellenden op deze warme voorjaarsdag langs om kennis te maken met de vondsten en de historische situering. Zelfs vanuit Westmalle was er belangstelling voor het bouwkundige aspect van deze vondst.

Overdracht van gewelf naar het museum Rupelklei

Na de beslissing van het gemeentebestuur om de site weer vrij te geven zodat het lopende bouwproject onder bepaalde afspraken kon verdergezet worden, vroeg het museum Rupelklei om een klein deel van het gevonden gewelf te mogen overbrengen naar het museum.

De uitgebroken stenen werden genummerd - hun oriëntatie werd genoteerd - en werden overgebracht naar het museum. Een formeel met dezelfde kromming als ter plaatse was opgemeten, werd de basis om de stenen op dezelfde wijze terug te plaatsen. (Rupelklei tijdingen, oktober 2019, nr. 3)

onderzoek

Het vrijgeven van de site werd door het schepencollege gecombineerd met de beslissing om bijkomend omgevingsonderzoek te doen. Het gaat daarbij om onderzoek van de Markt (openbaar domein) en ook aan de Kerkstraat (privaat domein). Hiervoor is toestemming van de eigenaars nodig.

Een gemeentelijke werkgroep inzake Erfgoed zal de verdere ontwikkelingen opvolgen. Zowel het museum Rupelklei als Rumesta zullen aandacht blijven hebben voor dit nieuw element uit onze Rumstse geschiedenis.

Het gewelf tentoongesteld in het museum Rupelklei – foto museum Rupelklei

Epiloog

Door de vondst van de restanten kunnen we de burcht van destijds beter situeren, nadat we eerder met de kaart van Ferraris en de kaart van Popp maar een vage aanduiding hadden, waar de burcht juist gelegen was. Met de bevestiging van het bestaan van de burcht is deze vraag beantwoord. Het bevestigt meteen ook het belang van Rumst, als dorp en als heerlijkheid, in de geschiedenis.

Maar tegelijkertijd zijn er nu een hele reeks nieuwe vragen gerezen, waarvoor meer onderzoek nodig is, niet alleen op archeologisch vlak, ook op erfgoedkundig vlak, en ook op historisch vlak. Aangezien de heren en vrouwen van Rumst tot het huis 'Bourbon' en het huis 'de la Baume' behoorden zullen

ook buitenlandse archieven moeten geraadpleegd worden. Een immens werkveld is opengegoid. Een zee van archiefbronnen zal doorploegd moeten worden.

Harry van Hooydonk (tekst) en Paul De Ceuster (foto's)

